

ТОНИ РАЙТ
ГРЕЪМ ГИН

ОСТАВЕНИ В МРАКА

*Изследване на еволюцията на човешкия мозък
Пътуване към границите на човешкото съзнание*

СЕРИЯ • ПОЗНАЙ СЕБЕ СИ •

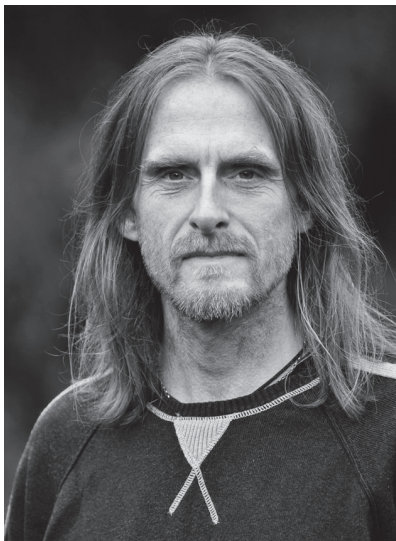
ПРОТОНВАНЕТО ОТ РАЗ:
БИОЛОГИЧНАТА ИСТОРИЯ

Оставени в мрака

Прогонването от рая:
биологичната история

*Изследване на еволюцията
на човешкия мозък*

*Пътуване към границите
на човешкото съзнание*

За автора

ТОНИ РАЙТ е 42-годишен изследовател и автор от Великобритания – Пензанс, Корнуол. Участвал е в експерименти с продължително лишаване от сън (рекордът му е 11 денонощия без сън), като целта му е да установи как реагира човешкият организъм на лишаването от сън и какво се случва с функциите на човешкия мозък при подобно върхово натоварване. Неговите теории са получили подкрепа от различни изследователи в областта на неврологията, антропологията и психологията. Изследователи като Колин Гроувс, Денис Маккена, Роберт Грийнудей, както и много други, намират идеите му за интересни и заслужаващи внимание.

За книгата

Книгата *Оставени в мрака* предлага по оригинален и увлекателен начин напълно нов подход за възприемане на развитието и разделянето на мозъчните функции при човека между лявото и дясното полукълбо. Теорията изложена тук е изключително свежа, неочаквана и нова, така че най-вероятно ще отнеме доста време преди еволюционни антрополози и психолози да започват да я възприемат, но идеите в тази книга без съмнение ще окажат въздействие. Тя може и трябва да се вземе предвид в бъдеща дискусия за произхода и еволюцията на човека – споделя в свое изказване Колин Гроувс – професор по биологична антропология в Училището по археология и антропология към Австралийския национален университет и автор на няколко книги, включително *A Theory Of Human And Primate Evolution and Bones, Stones and Molecules*. Според него изложената теория е напълно нов поглед върху еволюцията на човешкия мозък.

ТОНИ РАЙТ ГРЕЪМ ГИН

С Е Р И Я • П О З Н А Й С Е Б Е С И •

КОНСУЛТАНТ Д-Р ВАЛЕНТИН КИРИЛОВ

Превод от английски Ирина Манушева

Оставени в мрака

*Прогонването от рая:
биологичната история*

*Изследване на еволюцията на човешкия мозък
Пътуване към границите на човешкото съзнание*

*Ако искате да закупите книги на ИК „Кибеа“,
можете да ги поръчате чрез най-близкия до вас
книготърговец, или на телефон (02) 988 0193,
както и на електронните ни пощи
bookstore@kibea.net и office@kibea.net.*

ЦЕНТЪР ЗА КНИГИ И ЗДРАВЕ „КИБЕА“

София 1000, ул. „Д-р Вълкович“ №2А
(близо до ул. „Ангел Кънчев“ и ул. „Солунска“)
Фирмена книжарница: 988 0193

Tony Wright and Graham Gynn
LEFT IN THE DARK

Copyright © Tony Wright and Graham Gynn 2007, 2008
Line illustrations R. Lewis
Second revised edition.

Всички права запазени.

© Издателска къща „Кибеа“, 2014
© Ирина Манушева, превод, 2013
© Красимира Деспотова, графичен дизайн, 2014

ISBN 978–954–474–625–4

Бележка

Теорията и комбинираните техники, очертани в тази книга, са предмет на постоянни изследвания и не бива да се разглеждат като медицински съвет. Решението за възприемане на който и да е от разглежданите подходи в някои случаи може да се окаже нежелателно и вредно, а вземането му зависи изцяло от личната преценка на читателя.

*Бих искал да посветя своя труд на паметта на Гордън Гин – баща,
журналист и корнуолец.*

Греъм Гин, май 2007

*Ще ми трябват няколко страници, за да изброя всички,
които по един или друг начин са допринесли за проучванията, довели
до публикуването на тази книга. Затова просто ще кажа „благодаря“
на всички, които са ми помагали през последните шестнадесет години.*

*Посвещавам на любящата памет на Грейс Ритингъл (баба).
На Кориен и Джаго.*

Тони Райт, май 2007

Съдържание

ПРЕДГОВОР	11
ВЪВЕДЕНИЕ	15

Златната епоха • Прогонването на човечеството от рая •
Двете перспективи

П Ъ Р В А Г Л А В А	20
------------------------	----

ВСЯКО НЕЩО ИМА ДВЕ СТРАНИ

Двойният мозък • Доминиращата ръка • Сънят •
Манчестърският експеримент • Една нова хипотеза

В Т О Р А Г Л А В А	49
------------------------	----

ГЛАСОВЕ ОТ ГОРАТА

Човешката еволюция • Периодът на съзряване и изправеният вървеж •
Витамин D и липсата на окосмяване • Големият мозък •
Изгонени от рая • Агресията • Защо мозъкът ни е спрял
да се разширява? • Диетата на древните • Хората са по природа
плодоядни • Протеини, мастни киселини и вода • Обобщение

Т Р Е Т А Г Л А В А	87
------------------------	----

СМОКИНИ, СТЕРОИДИ И ЦИКЛИ

Основната хипотеза • Нова теория за унаследяването • Химичните
вещества в растенията • Първите примати • Промяна в диетата
и уголемяване на мозъка • Епифизата и експоненциалното разширяване
на мозъка • Оцеляване в саваната • Последствията от земеделието
• Вредните храни и дегенерацията • Обобщение

СЪЗНАНИЕТО

Двукамерното съзнание • Да поеем • Хемисферектомия •
Шизофрения • Множествено личностно разстройство •
Хипноза • Конфабулация • Потънали в страх • По-висшата функция •
Обобщение

ФЕРТИЛНОСТ И ФУНКЦИИ

Фертилност при човека • Древният период • Периодът на стероидна
инхибиция • Овулация и оргазъм • Прогонването от рая • Космати
жени и плешиви мъже • Серотонинът, тестостеронът, депресията
и убийствата • Тестостеронът, обществото и съзнанието • Мелато-
нинът, епифизата и сексът • Секс, наркотици и тантрически табута
• ДМТ, епифизата и духът • Иммунната система • Вторият мозък •
Супермъже / супержени • Обобщение

ЛУДИ ШАПКАРИ И НЕПОКОРНИ УЧЕНИ

Транскраниална магнитна стимулация • Слаби електромагнитни
полета • Други области на изследване • Възстановяване

Послеслов	252
<i>Препоръчителна литература</i>	256
<i>Използвана литература</i>	257

ПРЕДГОВОР

Напредъкът на науката и човешкото познание като цяло налагат динамично напрежение между простото натрупване на наблюдения и „прашни факти“ и синтетичния процес, при който натрупаните резултати от научни наблюдения и анализи се вливат заедно в рамки, създаващи в идеалния случай революционни парадигми, които увеличават човешкото разбиране за привидно отделни и несвързани аспекти на природата. Хипотезата, предложена в тази книга, може да се окаже такава революционна парадигма. Тези идеи не произтичат от академичните среди на конвенционалната наука, а са продукт на двамата независими учени. Историята на науката и интелектуалните търсения ни учат, че както много често става с истински новите синтети, утвърдените научни и интелектуални институции са твърде закостенели и ангажирани с общоприетите възгледи за света, за да допуснат въвеждането на нова парадигма без значителна съпротива.

Много вероятно е реакцията към тази книга наистина да бъде предимно съпротивителна. Авторите ѝ несъмнено ще бъдат заклеймени като отцепници, неквалифицирани да коментират такава сериозна тема като еволюцията на човешкото съзнание, а идеите ѝ ще бъдат осъдени като еретични. Те действително са еретични в контекста на това, което си мислим, че знаем за човешката еволюция и най-вече за аномалната еволюция на човешкия мозък и съзнание. Но това ни напомня за прочутото наблюдение на философа Артур Шопенхауер: „Всяка истина – казва той, – преминава през три етапа. Първият е осмиването ѝ, вторият – усърдното ѝ опровергаване, и третият – приемането ѝ като самоочевидна. Трябва много да внимаваме да не отхвърлим с лека ръка хипотеза, която един ден може да ни изглежда самоочевидна“.

Еволюционните биолози отдавна са озадачени от нещо, което е може би основната загадка на човешкия произход – експлозивното, бурно развитие на човешкия мозък както по размер, така и по сложност за изключително кратък период от време. Друга загадка са латерализацията и привидната деинтеграция на функциите на дясното и лявото полукълбо, от която страдаме ние, хората. В тази творба авторите постулират, че това невинаги е било така. Универсалният мит за праисторическа Златна епоха според тях е колективен спомен, отразяващ еволюцията ни като примати в горска среда, в която хората са притежавали умствени и психични способности, изгубени или атрофирани в последвалите епохи. Средата на гърждовните гори е благоприятствала храненето с плодове, богато на флавоноиди, MAO инхибитори и невротрансмитерни прекурсори и сравнително бедно на елементи, съдържащи или провокиращи синтезирането на стероиди. Този хранителен режим едновременно наподобявал и насърчавал състояние, усилено от положителна обратна връзка, въздействаща благотворно на функциите на епифизата, включително разширяването на неокортекса и интеграцията на полукълбата. Нещо повече, циклите на обратна връзка на неокортекса били усилени през следващите поколения посредством регулацията на генното изражение в развиващия се фетус, независимо от конвенционалните еволюционни механизми на мутация и естествен подбор. Промени в климата и екологични катастрофи принудили няколко линии на развиващи се хоминиди и архаични хора да напуснат горските домове на предците си и да се заселят в много по-суровата савана или прерия. Вследствие на това се променили и хранителните им режими – те започнали да консумират повече корени, грудки, семена и животински протеини, което довело до обрат в положителната обратна връзка, поддържала до момента силата на епифизата и интеграцията на мозъчните полукълба в райската Златна епоха в горите. Водещата роля на епифизата била нарушена от медицирани от стероиди и тласкани от тестостерона функции в резултат най-вече на намалената консумация на флавоноиди и други инхибиращи стероидите хранителни фактори. Промените в начина на хранене, наложени от миграцията, сложили край на бързата еволюция на човешкия мозък и задействали неговата деволуция, водеща до увредената неврална архитектура, от която страдаме днес, и безбройните умствени и физически недостатъци, заветвани ни от нашето биологично „прогонване от рая“.

Предговорът не е място за подробно изложение на основни положения от сложна теория като тази; тук се опитахме само бегло да очертаем една елегантна хипотеза, която правдоподобно осветлява много от озадачаващите аспекти на човешката еволюция, науката за мозъка и физиологията в съгласувана обяснителна рамка. Екологите още преди няколко десетилетия разбраха, че сложните взаимоотношения между растенията и насекомите до голяма степен са опосредствани от химията на растенията, както и че интерактивната динамика, която наблюдаваме в този процес, е отражение на милиони години съвместна еволюция на растенията и насекомите. Еволюционните биолози отдавна подозират, че подобни коеволюционни процеси, опосредствани от взаимодействието с вторични растителни продукти, са повлияли на еволюцията на гръбначните животни, в това число и приматите. Хипотезите, представени в тази книга, са непълни и продължават да бъдат изчиствани и развивани. Но дори в настоящата си форма те предлагат достоверна основа, върху която можем да изградим по-добро разбиране за това, кои сме ние и как нашият интригуващ вид е станал такъв, какъвто е.

© 2007 Dennis J. McKenna, Ph. D.

Д - Р Д Е Н И С М А К К Е Н А

Бърнаби, Британска Колумбия, Канада

декември 2007

ВЪВЕДЕНИЕ

Една вечер, някъде около средата на тази книга, играехме тенис на маса с гъщеря ми, която е в тийнейджърска възраст. И двамата се чувствахме леко стресирани от изминалия ден. Искрахме да си поговорим, а тенисът на маса често помага на двустранното общуване. Нещо в подаването на топката въздейства благоприятно на комуникацията. Този път обаче не се получаваше и ни хрумна да започнем да играем с лявата си ръка. Промяната беше незабавна и съвсем очевидна. И двамата се успокоихме, напрежението изчезна, а възцареният се покой беше просто осезаем. Спогледахме се, удивени от разликата. В този момент осъзнах, че двамата с Тони сме тръгнали по следите на нещо, което е не само любопитно от научна и интелектуална гледна точка, но и много реално и дълбоко.

Тони работи по темата за организацията на мозъка и възприетията повече от петнадесет години, а двамата сме сътрудници от 2002 г. Неговата роля е вдъхновението и проучванията, а моята – преводите и писането. Теорията, представена в тази книга, израсна и се разви през това време. Насърчава ни фактът, че всяка седмица излизат нови проучвания, които не само се вписват в тази нова парадигма, но и я подкрепят. Поддържахме контакт с много учени, които ни предлагат помощ, и сме изключително признателни на всички, които участваха с коментарите си тук.

Решаващият момент за тезата ни дойде през 1995 година, когато Тони прекара буден три денонощия. Пренапрезнатото му ляво полукълбо заспа, оставяйки дясното будно, функциониращо и свободно от влиянието му. Следващите двадесет минути бяха не само еуфорични, но и крайно интересни. По време на този кратък прозорец той изследва невъзпрепятстваните способности на дясното си полукълбо и установи, че неговите възможности за

възприятие превъзхождат обичайния му Аз. Това преживяване потвърди първоначалните идеи на Тони за латерализацията и мозъчната функция, изводите от които са с голямо значение. Може би всички ние страдаме от еволюционна грешка, която влияе на начина ни на възприятие, мислене и поведение.

Ако погледнем нашето глобално общество, ще се убедим, че далеч не всичко е наред. Въпреки добрите намерения и опити за сътрудничество, ние живеем във фрагментиран свят, изпълен с насилие. Свидетели сме на войни и геноциди, унищожаваме планетата, благодарение на която живеем, и изпитваме все по-големи проблеми в междуличностните си отношения. Изглежда, сме неспособни дори да се приближим до собствения си идеал за поведение. Тези проблеми стават още по-сериозни в нашата епоха на увеличаващо се население и намаляващи ресурси, които всяват все повече и повече напрежение.

Златната епоха

Невинаги е било така. В началото, според класическия автор Хезиод, е царяла Златна епоха. Хората живеели като богове, на сърцето им било леко, земята ги дарявала с обилне от плодове. Древногръцкият философ Дикеарх от края на IV в. пр. н. е. разказва повече – богоподобни хора живеели спокойно, в здраве, мир и разбирателство, без грижи и проблеми, без желаня, водещи до раздор и войни. „Животът им бил лесен, защото храната и всичко останало растяло от само себе си.“ Но тези идиллични дни свършили – започнал непрекъснат упадък през епохите на Среброто, Бронза, Героите и Желязото.

Този постепенен упадък е универсална тема. Индуистката традиция дефинира четири епохи, всяка от които белязана от упадък в моралните и физическите стандарти. Критиюга била свършената епоха. Човекът не познавал светското желание, болестта, скръбта и страха. „Нещата, от които хората имали нужда, изскачали сами от земята навсякъде и винаги, когато умът ги пожелаел, нямало нужда също и от къщи“. Тази прекрасна епоха била последвана от Трета, Двапара и Калиюга. С всяка следваща епоха човешката добродетел намалявала с една четвърт, така че в сегашната епоха – Калиюга ни е останала само четвърт. Очевидно е, че сега сме връхлетени от болести и страдания. Хората са подвластни на злобата, упадъка и материализма. Навсякъде има болка, скръб, непрекъснато неудовлетворение и алчност.

Прогонването на човечеството от рая

Темата за грехопадението, или прогонването от рая, присъства в почти всички култури. И почти във всяка причината е отклоняването на човека от пътя на боговете. Адам престъпил Божията воля и хапнал от забранения плод. В един замбийски мит Камону започнал да убива животните, създадени от бог Ниамби, и бил прогонен от градината му. А индианците хопи разказват, че когато хората започнали да се отчуждават от повелята на Великия дух:

Появил се сред тях красавец [...] под формата на змия с голяма глава. Той още повече отдалечил хората един от друг и от първичната им мъдрост. Те започнали да се подозират взаимно и да се обвиняват несправедливо, докато станали свирепи и войнствени и започнали да се бият един срещу друг.

В „Спомени и видения за рая“ Ричард Хайнберг казва: „Почти всяка традиция приписва загубата на рая на появата на някакво трагично отклонение в нагласата или поведението на човешките същества. Докато в Златната епоха те „говорели истината“ и „потискали егото си“, живеели „без зли желания, без вина и престъпления“, впоследствие се предали на подозрението, страха, алчността, недоверието и насилието“. Случило се нещо, което довело до загубата на предишното им божествено състояние. На негово място се настанили състояние на страх, недоверие и алчни копнежи, довели до злочестините, които преживяваме днес. Нашите машинации превърнали рая в днешната материалистична, почиваща на страха епоха на пластмаси и успокоителни.

Възможно ли е всъщност тези митове да са културен спомен за време, в което наистина сме били по-пълноценни и завършени по отношение на възприятията си; време, когато е имало по-малко страх, насилие и незадоволени желания и повече доволство? Ако е така, значи днес, в нашата епоха, характеризираща се с толкова много отвличащи вниманието фактори, ние наистина сме забравили кои сме и какви сме били.